

TENTOONSTELLING “GEVANGEN IN ARMOEDE”

Als je arm bent, kan je letterlijk gevangengezet worden omdat het gebrek aan bestaansmiddelen je criminele feiten doet plegen. Maar armoede zet je ook gevangen in het dagelijks leven. Je wordt afgesloten van goede gezondheidszorg. Je wordt uitgesloten van behoorlijk onderwijs en deelname aan het sociale en culturele leven. **In ons land leeft 15% van de bevolking onder de armoegrens.** Dat is soms letterlijk zichtbaar. Dan zien we de daklozen in onze grote steden. Maar in de meeste gevallen blijft armoede onzichtbaar en zit ze verborgen achter de muren van het sociaal isolement. Het thema van de tentoonstelling 2011 in de vroegere landloperskapel wordt opgehangen aan volgende kapstokken:

ARMOEDE IN DE TIJD

Het verhaal over de geschiedenis van armoede begint in de prehistorie. Onze verre voorouders leefden als nomaden in een groep met maximale solidariteit, louter en alleen uit een overlevingsdrang. Vanaf het ogenblik dat mensen zich vestigen, ontstaat armoede als het onderscheid tussen rijk en arm, tussen het hebben van eigendom of niet. In de tentoonstelling volgen we de evolutie in de prehistorie, de Metaaltijd, de middeleeuwen, de tuchthuizen in de tijd van de Verlichting, de Landbouwkolonies uit de Hollandse Tijd, de Rijkswelddadigheidskolonies in België en de evoluties na Wereldoorlog I. Markante figuren uit elke periode geven een getuigenis van hun ervaringen met het leven in armoede.

ARMOEDE HIER EN NU

Via de “millenniumdoelstellingen” wil men tegen 2015 de armoede op wereldschaal halveren. Iedereen heeft immers recht op gezondheidszorg, arbeid, een inkomen, wonen, onderwijs en samenleven. Ook België heeft deze doelstellingen onderschreven, maar er is nog altijd armoede, hier, nu en bij ons!

Als bezoeker word je meteen geconfronteerd met de harde cijfers. Bovendien ga je op zoek naar de verschillende vormen van armoede en de oorzaken ervan:

- Mensen zijn arm omdat ze **arm geboren** zijn.
- Mensen worden arm door een **samenloop van omstandigheden** (ziekte, faillissement, scheiding).
- Mensen zijn arm omdat zij afkomstig zijn uit **een arm land** waar een minimum aan welvaart zelfs niet is gegarandeerd.

We zoeken een antwoord op concrete vragen:

- hoe kom ik rond met een beperkt budget?
- wat als ik ziek ben en mijn dokter niet kan betalen?
- hoe moet ik leven in een oud en slecht geïsoleerd huis?
- hoe kan ik me gezond voeden als ik afhang van voedselbedeling?
- hoe kom ik aan werk als ik niet beantwoord aan de eisen van de werkgevers?
- hoe kan ik ervoor zorgen dat mijn kinderen onderwijs kunnen genieten als ik zelfs de school niet kan betalen?
- hoe kan ik mij goed voelen in een samenleving waar ik sociaal en cultureel niet eens aan kan deelnemen?

Een reeks van 25 “sociale foto’s”, gemaakt door vzw **Brandpunt 23**, beelden de armoede van vandaag uit. Een verzameling van 40 affiches van **40 jaar Welzijnszorg** zorgt voor een indrukwekkende “muur van beelden”.

We tonen een film over de **bedelaar Louis**, een Antwerpse dakloze die een tijdje geleden in het nieuws kwam vanwege zijn goede zorgen voor twee kleine meisjes die door hun heroïneverslaafde ouders waren achtergelaten. Er is ook een montage van getuigenissen uit de tv-serie **“Zazou”** van **Julien Vrebos**, waar arm en rijk elkaar aan tafel ontmoeten.

ERFGOEDDAG “ARMOE TROEF” 1 MEI

Op 1 mei gaat de tentoonstelling “Gevangen in Armoede” nog één keer open. Ook de buitententoonstelling en zoektocht blijven de hele periode aanwezig. Het thema van 2011 is “Armoë troef”, dus sluit de tentoonstelling daar naadloos op aan.

De geheel gerestaureerde landlopersbegraafplaats wordt dan plechtig ingehuldigd. Vanaf 10u vertrekt de

“begraafplaatsstoet” aan de kapel, met harmonie De Kunstvrienden, de corbillard en de genodigden...

PARELS VAN HOOP

Armoede uit de wereld helpen gebeurt op korte termijn (opvang, noodhulp) en op lange termijn (structureel). In elk geval zijn heel veel organisaties en mensen bezig met de lotsverbetering van de armen. Enkele “parels van hoop” stellen zich op de tentoonstelling 2011 voor:

Belgian Homeless Cup

Deze organisatie ontstond in de sloopstream van het project “Homeless World Cup” waarin Gilles De Bilde een groep daklozen coachte tot een voetbalploeg voor deelname aan het wereldkampioenschap. Zij presenteren hun werking in woord en beeld.

Sans Domicile Fixe – “Miss en Mister Dakloos”

Deze Brusselse vereniging organiseert elk jaar de wedstrijd “Miss en Mister Dakloos” en biedt het jaar door hulp aan daklozen, bv. met een “overlevingsrugzak”. Tijdens de weekends vaardigen zij kandidaten uit de verkiezing in de kapel af om de bezoekers te onderhouden en te animeren.

Welijnschakel Merksplas

Deze organisatie “van eigen huis” runt een opvanghuis in Merksplas en presenteert zich met de armoedecijfers in een Kempische gemeente.

Welijnszorg

Welijnszorg vzw. bestrijdt op structurele wijze de armoede in Vlaanderen en Brussel. Zij doen dat met vijf actiepunten: sensibilisering, lokaal werk, politiek werk, school- en jeugdwerk en werken aan solidariteit. Welzijnszorg publiceert regelmatig boeken, waaronder bijvoorbeeld het boek “Gevangen in Armoede”.

ATD-Vierde Wereld “Fonto”

Fonto zorgt voor meer zelfvertrouwen, door het publiceren van de geschiedenis van de armsten in Europa.

ARMOEDE IN ACTIE

De tentoonstelling wordt gekruid met allerlei activiteiten binnen en buiten de kapel.

Debat “Armoede en werk”, vrijdag 8 april vanaf 20u.

Onder leiding van Jos Geysels (minister van Staat voor Groen!) wordt een debat gehouden over armoede en werk.

Deelnemers:

Dré Wolput (ACV-Kempen),
Guido Marcours (dir. WEB),
Ruben Luyckx (OCMW Turnhout),
Leen Lauwens (CAW “tANtWOORD”),
alsook twee ervaringsdeskundigen.

Voetbalwedstrijd zaterdag 9 april, 11u

Op het voetbalveld naast de kapel spelen de ploegen van de Belgian Homeless Cup en van Sans Domicile Fixe een ongetwijfeld geanimeerde voetbalwedstrijd. Supporters op post!

Muzikaal-literaire avond met “Vitesse Limitée” en Reinhilde Declair, op vrijdag 15 april vanaf 20u

Onder leiding van Flor Verschuere brengt dit Hoogstraats kwartet een avondvullend repertoire van Franse chansons en muzette in de stijl van Edith Piaf, die zelf “van de straat” afkomstig was. Dit wordt afgewisseld met voordrachten door Reinhilde Declair (bekend van “Vlees en bloed”).

Buitententoonstelling en zoektocht

In samenwerking met de Erfgoedcel Noorderkempen, Heemkundekring Marcblas, het OCMW, de Wereldraad Merksplas en Widar worden langs een wandelparcours op het domein grote foto's getoond uit de tijd dat er nog landlopers waren, alsook van hedendaagse armoede. Op de route kan je ook deelnemen aan een zoektocht naar de Millenniumdoelstellingen. De vereniging Widar ontwierp het “**landlopersbroodje**” dat in de periode van de tentoonstelling en op de Erfgoeddag wordt aangeboden.

PRAKTISCHE INFO

Van 02 april tot en met 17 april 2011, én op zo 01 mei

gaat de tentoonstelling “Gevangen in Armoede” door in de Landloperskapel, Kapelstraat, 2330 Merksplas,

Openingsuren

Zaterdag en zondag van 10 tot 18 u.

Tijdens weekdays op afspraak voor groepen.

Vr 08-04, om 20u in de kapel:

Debat “Armoede en werk” met Jos Geysels als moderator.

Za 09-04, om 11u naast de kapel:

Voetbalmatch met twee teams van daklozen.

Vr 15-04, om 20u in de kapel:

Muzikaal-literaire avond met “Vitesse Limitée” en met Reinhilde Declair.

Zo 01-05 : Erfgoeddag

10u: officiële opening van de gerestaureerde landlopersbegravingplaats.

Gans de maand april en op 1 mei

is er een gratis wandeltentoonstelling over hetzelfde thema.

Vertrek: landloperskapel.

Tarieven

Combiticket 6 euro voor 3 zaken:

bezoek aan tentoonstelling “Gevangen in armoede”
+ bezoek Gevangenismuseum + een gratis consumptie.

1 euro korting voor houders van een kortingskaart (leraars, studenten, senioren, mindervaliden).
Kinderen -12 jaar, vergezeld van een volwassene, gratis.

Op de Erfgoeddag is de toegang gratis.

Bereikbaarheid:

Autostrade Antwerpen-Eindhoven, afrit 22 → Beerse
→ Merksplas.

Autostrade Antwerpen-Breda → Hoogstraten →
Merksplas.

De landloperskapel bevindt zich te Merksplas in de Kapelstraat, een zijdreef van de baan Merksplas - Rijkevorsel.

Gratis parking

Meer info:

Gevangenismuseum vzw

tel. +32 (0)14-63.36.24

e-mail: govaerts.karel@skynet.be

website: www.gevangenismuseum.be